

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedijer v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 231.

V Ljubljani, v soboto 8. oktobra 1898.

Letnik XXVI.

Pred odločitvijo.

Preje, nego smo mislili, pride do odločitve položaja. Ministri gredo te dni v Pešto, pogajati se za nov pogodbeni provizorij, ker so se prepričali, da ni mogoče pogodbenih predlog pravočasno parlamentarno rešiti.

Ob novem pogodbenem provizoriju pa se mora takoj pokazati, ali desnica vladi zaupa ali ne. Jasno je, da se zamore provizorično podaljšanje sedanjega avstro-ogerskega razmerja dovoliti le vladi, ki zasluži zaupanje večine. Glede Poljakov, Čehov in katoliške ljudske stranke je brezdvomno, da bodejo glasovali za provizorij, vsaj je njihov kabinet na krmilu. Vsaka teh strank ima svojega zastopnika v kabinetu, katerega pozicijo mora varovati in braniti.

Vse drugače pa stoji stvar za nas Slovence. Mi v kabinetu ne vidimo nikogar, ki bi nam bil porok, da imamo v podpiranju te vlade videti vsaj aktualni politični program. Nikakor ne zadoštuje, da ta ali oni minister prijazno vsprejme »postulate« slovenske delegacije in obljubi, da se bode nanje oziral. To pesem smo že tolikokrat slišali, da nas ne veseli več. Tudi so že zdavno vse ministerske pisarne polne naših postulatov. In kaj smo s svojimi postulati in s podpiranjem najrazličnejših vlad v dvajsetih letih dosegli?

Ne dvomimo sicer na posebni lojalnosti našega sedanjega ministerskega predsednika. Toda skušnja uči, da osebna lojalnost nič ne pomaga, dokler nedostaja v kabinetu samem mož, ki poznajo neposredno naš razmere in ki imajo zanje razum razuma tudi srce, mož, ki čutijo, kakor mi čutimo, ki mislijo, kakor mi mislimo, ki čutijo in mislijo tako, kakor čuti in misli ljudstvo. — Dokler te garancije ne vidimo v vladi, toliko časa vladi ne moremo in ne smemo

zaupati. Iz nezaupanja nasproti vladi pa je treba izvajati tudi parlamentarične posledice. —

In to je ravno točka, v kateri so naši poslanci skozi 20 let dosledno grešili. Zgorajšnja garancija ni bila nikdar dana. Bile so vlade na krmilu, ki so zaslužile zaupanje Poljakov, Čehov in drugih — nikdar pa še ni bilo vlade, ki bi bila zaslužila naše zaupanje. A naši poslanci iz tega nezaupanja niso nikdar izvajali posledic, s tem so grešili zoper vso parlamentarno logiko in ta greh je imel svojo logično posledico: popolno brezuspešnost vsega parlamentarnega delovanja naše delegacije.

Naša delegacija ni imela potrebnega ugleda in ga tudi ni mogla imeti, ker se je o njej vedlo, da iz aktualne politične konjunktore ne izvaja logičnih posledic, da podpira marveč vlado, tudi če jej ne zaupa!

Natej stopinji popolne brezuspešnosti nahajamo se še danes.

Torej je tudi odgovor, naj li naši poslanci glasujejo za pogodben provizorij, lahak: Rebus sic stantibus, kakor stvari danes stojijo, mora slovenska delegacija, da, mora cela slovanska krščansko-narodna zveza, če hoče delati resno politiko, pogodbeni provizorij odkloniti.

To je naše mnenje, katero odkrito povemo, ne da bi je hoteli komu usiljevati.

Pač pa je vprašanje, v katero se imamo pravico umeševati, kako stališče naj zavzemajo katoliško-narodni poslanci nasproti provizoriju.

Sklep stranke se, kakor znano, glasi za odklonitev vladnih pogodbenih predlog, t. j. za odklonitev predlog, ki merijo na novo vreditev avstro-ogerskega razmerja za

prihodnjih 10 let. Te predloge morajo se iz stvarnih razlogov odkloniti, ker so našemu narodnemu gospodarstvu, v prvi vrsti našemu kmetškemu stanu, še bolj škodljive, nego dosedanje razmerje.

Glede provizorija, t. j. začasnega podaljšanja sedanjega razmerja, pa ni stranka še ničesar sklepala.

Kakor smo zgoraj dokazali, je po našem mnenju status quo tak, da morajo katoliško-narodni poslanci tudi provizorij odkloniti. Toda mi nimamo o tem odločevati, temuč le stranka, in zato smo mnenja, da mora vodstvo stranke, preden pride do odločitve, o tem posvetovati se in sicer zopet skupno s poslanci.

Katoliško-narodni poslanci pridržali so si v klubu popolno svobodo postopanja nasproti pogodbi. Te pravice se morajo posluževati — toda, kakor je pri vsaki disciplinirani stranki, le v sporazumu s strankinim vodstvom. Prepričani pa smo že naprej, da se bode sklep stranke, če se razmere do takrat temeljito ne spremenijo, glasil za odklonitev provizorija. Ne, da bi se odrekla državna potreba, temuč da enkrat vsaj katoliško-narodna delegacija pokaže resno voljo, odslej rabiti jedino pravo parlamentarno logiko in tudi državne potrebe dovoliti le tisti vladi, ki zasluži naše zaupanje.

Državni zbor.

Dunaj, 7. oktobra.

Vsi dunajski listi se bavijo z imenovanjem barona Dipaulija trgovinskim ministrom ter naglašajo, da je vlada pretrgala s tem vsako zvezo z levico in se popolnem naslonila na avtonomistiško večino. Ob enem pa liberalni listi obirajo barona Dipaulija kot »nazadnjaka« in somišljenika

LISTEK.

Družabna oglajenost.

Naši nasprotniki očitajo nam radi pomanjkanje »družabne oglajenosti«. Kedar branimo njihovih strastnih napadov sebe in svoje prepričanje, takrat smo družabno neoglašeni. Družabno oglajen je torej liberalnim gospodom samo človek, ki pusti mirno grditi sebe in svoje prepričanje. Tacega pa imenuje navadno družba šalobardo ali pa tepca. Očitano, da smo »družabno neoglašeni«, nas torej ne gane.

Lahko pa si natančneje ogledamo družabno oglajenost onih, kateri nam očitajo neoglajenost. Ob vsakej priliki pitajo nas v svojih glasilih »Narodu« in »Rodoljubu« z najlepšimi psovskami, kar jih premore njih s tako robo dobro založena skladovnica.

V zadnjem »Rodoljubu« očita nam znani dolenski liberalni klasik (»ker klasik jim je vsak pisar, kdor jim kaj kvasi«), da smo »najnerazodnejše katoliško duhovenstvo«, da nimamo možganov in družabne oglajenosti, da kritikujemo stvari, ki presežajo naš duševni horizont, da so naše kri-

tike v nebo vpijoče neumne. Naposled nam pravi, da ga spremljamo z lajanjem, ko ponosno jaha. S tem zelo duhovitim stavkom nam hoče mož povedati, da smo psi. Čudimo se, da si mož ne upa kar naravnost zapisati te psovke, saj nam je že metal v obraz čisto drugačne. Mutatis mutandis veljajo mu besede, ki jih je duhoviti Brunner zapisal Heineju v preudarek:

Er fängt zu schimpfen und schreien an
Als wie ein Binkeljude,
Der scholle Massematten gemacht
In seiner Schacherbude.
Er hat gebildet uns Hunde genannt,
Die alt und rüdig und zahlos,
Das war wohl etwas hundegemein
Und witzlos und hirnos und planlos.
So schimpft kein Mann von Witz und Geist,
Kein slovenischer Sprachverzierer,
So schimpft, wenn er beorfeigt ist,
Nur ein jüdischer Hausierer.

Sedaj pa pogledajmo v naglici, ali je človek, kateri nam očita, da ne razumemo stvari, o katerih govorimo, sam poučen o stvarih, katere razlaga v svojih dopisih.

V zadnjem »Rodoljubu« trdi sledeče: Amerikanska duhovščina, na čelu ji »duhovnik« Ireland, je socijalno-demokratska. V tesni zvezi je z »vitezi dela«. Papežu to ni bilo všeč, izobčil je

»viteze dela«, Irelanda poklical v Rim in ga tam obdržal, dasi mu je dal jako častno mesto.

Z ljudmi je pač križ! Bere ti tak mož kak socijalističen list ali kako socijalistično brošuro, pa že misli, da je učenjak. Osobito se čuti potem poklicanega soditi katoliško cerkev in nje duhovščino. Možakar razbija šale o papeževi nezmožljivosti, krivonosemu socijalističnemu mazaču izraelovega rodu pa slepo veruje vse. Slepe ne vere je pač dandanes mnogo več med ljudmi, kot tiste tako razkričane slepe vere.

Med ameriškimi katoliki je neko gibanje, katero imenujemo »amerikanizem«. Namen temu je nekako, iz katoličanov, ki bivajo v Ameriki, napraviti dobre Amerikance. To gibanje vneta podpira nadškof v Št. Pavlu Min., Ireland. Ker so Američani sploh demokratje, je naravno amerikanizem tudi demokratiško gibanje, zato pa še iz dalje ne socijalno-demokratiško. Nemci, kateri hočejo tudi v Ameriki igrati prvo vlogo, kar jim pa brani ravno »amerikanizem«, razkričali so to gibanje.

Ameriški Slovenci pa mu ne nasprotujejo, saj imajo ravno v nadškofu Irelandu velikega prijatelja. Ireland je n. pr. v kljub nemškemu nasprotovanju dosegel, da je postal naš Trobec škof. S

kneza Lichtensteina ter si ubijajo glave, kaj stori novi trgovinski minister gledé nagodbe, ker je še pred kratkim v imenu svoje stranke v zbornici izjavil, da bode zahteval bistvene premembe v nagodbenem načrtu. »N. Fr. Pr.« je že izrekla svojo sodbo: Večina se je popolnem brez vseh pogojev udala vladi, pripravljena je glasovati za vsako nagodbo, kajti od vlade je dobila in še pričakuje raznih koncesij. Ker pa vlada želi, da se nagodba sklene brez vsake znatne premembe, zato je baje že dogovorjeno, da se nagodba sploh ne sklene parlamentarnim potom, temveč s § 14. »N. Fr. Pr.« naravnost trdi, da ni misliti na zboljšanje nagodbe, temveč nagodba obvelja, kakor jo zahtevajo Ogri. In v zahvalo zato dobé Čehi kar 32 koncesij, Jugoslovani pa nekaj dvornih svetnikov ali celo ministra.

Neki drugi dunajski list pa celó vé, kaj sta grof Thun in baron Dipauli govorila, ko mu je izročil portfelj. Grof Thun namreč ni zahteval nič manj in nič več, kakor nagodbo brez vsake najmanjše premembe. In Dipauli seveda je slekel svojo poslansko kožo in se vrgel v ministerski meh. In konečno kličejo jednim glasom vsi levičarski listi v svet: Desnica za Judeževe groše izdaje svoje volivce, ljudske koristi na korist Mažarom. Opozicija jedina ima srce za ubozega delavca, obrtnika, kmeta in tovarnarja, le ona hoče zboljšati nagodbo ter Mažarom pristrichi peruti.

To besedičenje znači že skrajno nesramen cinizem židovskoliberalnih krogov, katerih zastopniki bi glasovali še za slabšo nagodbo, samo da so zopet gospodarji v Avstriji. Ljudje, ki so vpričarjali najostudnejše škandale v zbornici, danes desnici očitajo tiho obstrukcijo, izdajstvo ljudstva in države. Desnici izprašujejo vest možje, ki so minolo leto Avstrijo osramotili pred vsem omikanim svetom, izpodkopali parlamentarizem in tako Mažarom pihali kašo. Toda podobni so levici v zadrugi, ki si je odgriznila rep, da si reši življenje. To je seveda gotovo, da nagodba bode gotovo sklenjena, toda v parlamentu le s primernimi premembami ali pa brez parlamenta s § 14. A če se zgodi to zadnje, potem so velike premembe v Avstriji neizogibne. A vse premembe so odvisne od jedinstosti in solidarnosti sedanje večine, katero je sedaj vezala le platonska ljubezen, oziroma nasprotstvo do hegemonije nemškoliberalnega centralizma. A posebe za Slovence velja parola: Proste roke nasproti vladi!

Današnja seja je bila jako dolgočasna. Na dnevnem redu je bilo prvo branje vladne predloge glede uravnave služabniških plač. Resel, Bielohlavek in Axmann z leve so govorili samo za ulico ter vzbujali smeh in pomilovanje. Da so uneti za boljše gmotno stanje najnižjih državnih služabnikov, o tem nočemo dvomiti, a da desnici očitajo zavlacavanje tega vprašanja, je frivolnost. Že minolo leto in zadnjo pomlad je vlada predložila načrt o zboljšanju plač državnih služabnikov, a kdo je bil, ki je preprečil vsako delo v zbornici? Ravno isti, katerim danes srce krvavi ob pogledu na revščino v služabniških družinah.

Bili so oni, ki so ljudstvu namesto kruha ponujali kamenje, ki so zaradi popirnatih jezikovnih naredeb kozolce prevračali po zbornici. Zato jim je kratko in dobro v imenu desnice odgovoril dr. Pietak rekoč: Glasujte soglasno za predlog, da se vladna predloga takoj izroči budgetnemu odseku z naročilom, da že v osmih dneh pretrese to vprašanje ter zbornici stavi svoje predloge, za katere bode večina gotovo glasovala. Toda ravno isti tribuni, ki so malo preje v najživejših barvah opisavali bedo državnih služabnikov in zahtevali nujno rešitev, glasovali so proti predlogu, da se brez daljše debate konča prvo branje in vladna predloga takoj izroči odseku. To je že več ko komedija. A predlog je obveljal in bila sta glavnima govornikoma izvoljena Schramel in Pergelt. Ob 2. uri so prišli na vrsto razni nujni predlogi, za katere pa je zbornica kazala malo zanimanja.

Koncem seje predlaga Daszynski glasovanje po imenih, ali bodi legitimacijski odsek javen; predlog je bil z veliko večino odklonjen. Dr. Pergelt predlaga, da bodi javen nagodbeni odsek in svet izvé, kaj sta dogovorila vlada in večina. Wolf hitro priskače in zahteva glasovanje po imenih, toda levica ga pusti na cedilu, in vsa zbornica glasuje za javnost odseka.

Prihodnja seja je šele v četrtek, mej tem pa zborujeta kvotna deputacija in nagodbeni odsek.

Volitev odsekov.

Zbornica je danes izvolila štiri odseke. V nagodbeni odsek so iz našega kluba izvoljeni: Vitez Berks, dr. Luginja, Šuklje in Wachnianyn; v legitimacijski odsek: dr. Gregorčič, Perič, Spínčič, Wachnianyn; v peticijski Einspieler, Ochrymowicz, Pogačnik, Zore; v imunitetni Vencajz in Winnicki.

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. oktobra.

„**Tehnični nagodbeni provizorij**“, kakor se nekaj mesečno podaljšanje sedanjega nagodbenega provizorija sedaj oficijelno imenuje, ne bo tako lahko dognan, kakor si to morda domišlja naša vlada. Da bo tak provizorij potreben, to uvidijo danes ne samo vladni, marveč tudi drugi krogi, toda ne slutijo pa še ne, kake ovire se jim napovedujejo v tem oziru. Levičarski listi kar naravnost trdijo, da ima opozicija v avstrijskem parlamentu dovolj sredstev, da z njimi prepreči nameravani provizorij, in tudi Mažari nekda niso voljni kratkomalo privoliti v tako podaljšanje. Baron Banffy se je izjavil, kakor poročajo listi iz Budimpešte, da bo še le tedaj voljan skleniti z našo vlado tehnični provizorij, ko se bo pokazalo, da je razprava o nagodbenih predlogah v našem parlamentu že precej dognana, in se bo videlo, da le radi pomanjkanja časa ni mogla ta zadeva biti rešena pravočasno. Baron Banffy se boji domače opozicije, katera mu bo v tem slučaju provzročala vsakovrstne težkoče. Pa tudi naša vlada,

pišejo naši nemško nacionalni listi, naj nikar ne misli, da ji bo naredila opozicija kako uslugo in pospešila nagodbeno razpravo. Nagodbo treba temeljito in pazno proučiti in desničarske stranke bodo prisiljene, da pri vsaki točki pokažejo svojo barvo. — Morda pa vendar ne bo tako hudo in levičarji le strašijo Thunovo vlado, da bi na ta način dosegli čim preje in čim večjo odškodnino.

Glasovi o novem trgovinskem ministru.

Komaj se je objavila avtentična vest o imenovanju posl. barona Dipaulija trgovinskim ministrom, so se že oglasili razni, posebno katoliški ljudski stranki prijazni listi ter izrazili svoje mnenje glede tega imenovanja. Naglašati pa moramo takoj, da se sodba teh listov popolno vjema s tem, kar smo mi rekli v dotičnem vvodniku. »Linzer Volksblatt« piše n. pr. sledeče: »Baron Dipauli je prevzel težko nalogo, ko je v tem kritičnem času sledil klicu grofa Thuna in sprejel ministersko čast; kar se pa v nagodbeni zadevi sploh še da zboljšati, pričakujemo, da se to posreči baronu Dipauliju, kakor malokomu drugemu«. »Neue Tir. Stimmen« pišejo: »Njegovo stališče kot ministra ni lahko. Dipauli ni prijatelj nagodbe in se je proti njej že opetovano in zelo ostro izrazil. Gotovo je, da bo porabil vso svojo priznano veliko zmožnost in veliko spretnost, da se izboljša, kar se sploh izboljšati da«. V istem smislu se izraža »Grazer Volksblatt«, »Vaterland« in drugi, ki vsi hvalijo izredne njegove zmožnosti, posebno pa njegov čist značaj. Seveda se pa ne manjka tudi nasprotnih glasov, ki bljujejo jezo in sovraštvo nad baronom Dipaulijem. — Najbolj strupeno se zaletava vanj dunajska židinja »Neue Fr. Presse«, ki piše: Ministerstvo, kakor tudi osnova večine sta dobila z baronom Dipaulijem strogo cerkven in šoli odločno sovraženo značaj. Prvoboritelj za konfesionalno šolo, fanatični sovražnik vsega, kar je še ostalo od liberalno-šolskih zakonov, politični sosed princa Liechtensteina bo dovedel v že itak dovolj konservativno ministerstvo reakcionaren, ultraklerikalni znak, kakoršnega še ni dobilo nobeno ministerstvo. Še celo Falkenhaynovno črnino presega baron Dipauli in zelo nespametno bi bilo misliti, da ta črnina ne bo škodljiva v trgovinskem ministerstvu. — Boljšega priporočila si za novega trgovinskega ministra ne moremo misliti pri vseh, katerim je res pri srcu blagor narodov in države, kakor je gorenje priporočilo glasila borzijskih sleparjev.

Občinske volitve v Gradcu. Minulo sredo završile so se v Gradcu volitve za ondotni mestni zbor s tem, da je volil tudi prvi razred. Kajpada so bili tudi sedaj izvoljeni sami pristno nemško-nacionalni kandidatje s 677 do 805 glasovi, mej tem ko so dobili kandidatje manjšine le 94 do 114 glasov. V mestnem zboru ne bo sedaj nobene krščanskega socialista, marveč sama nemško-liberalno-nacionalna klika. Nemški Gradec je sedaj »rešen«. Volitev župana se vrši 18. t. m. in je zopetna izvolitev dr. Grafa zagotovljena.

Francoski parlament bi se moral sniti po veljavnih določbah vsaj do 25. t. m., toda ker

tem pa nečemo reči, da bi Nemci sovražili Trobca, ravno nasprotno, ljubijo ga radi njegovega apostolskega delovanja in le iz narodnostnih ozirov hoteli so Nemca za škofa. Z »vitezi dela«, neko ožjo organizacijo v trades unions, ni amerikanizem v prav nikakej zvezi.

Čisto izmišljeno je tudi, da je papež izobčil »viteze dela«. Kedaj neki? Izmišljeno je nadalje, da je papež poklical Irlanda v Rim, ga tam obdržal, dasi mu je dal jako častno mesto. Ireland je še vedno nadškof v Št. Pavlu Min. v Ameriki.

Gospodine dolenjski modrijan, kaj pa »če bi imeli malo družabne oglašenosti, ki prepoveduje človeku kritikovati kar gre čez njegov duševni horizont«, kaj?

V daljni dokaz, kako kruto baje kaznuje cerkev duhovnika, ki »gre predaleč«, navaja dolenjski učenjak Renana. Kedaj pa je bil Renan duhoven katoliške cerkve? Ali bi ne bilo dobro, gospodine dolenjski modrijan, »če bi imeli malo družabne oglašenosti, ki prepoveduje človeku kritikovati, kar gre čez njegov duševni horizont«?

Govorite tudi gospodine dolenjski modrijan, da mi oznanujemo, da je jemanje obrestij greh, da ima pa papež denar v bankah proti obrestim. Glejte stvar je taka: Cerkveni zakoni prepovedu-

jejo jemati obresti tam, kjer za to ni drugega pravnega naslova, kakor s a m o p o s o j i l o n a s e b i. Denar sam ob sebi je namreč neplodovit. To priznava n. pr. Böhm-Bawerk, učenjak na glasu, pa nikakor ne »klerikalec«, ki pravi (Capital und Capitalzins), da je »die zinstragende Kraft des unfruchtbaren Geldes im Grunde genommen eine erborgte, erborgt von der fruchtbringenden Kraft der Dinge, die man für das Geld kaufen konnte«. Za posojilo na brezplodnem denarji s a m o n a s e b i torej že po naravnem zakonu ne gre terjati obresti. Dva vzroka pa sta osobito, iz katerih dandanes cerkev dovoljuje z m e r n o jemati obrestij: Sedanje denarno in kreditno gospodarstvo, v katero smo zašli osobito od konca prejšnjega stoletja sem, daje lastniku denarja priliko, denar plodonosno uporabljati, ne da bi ga posojal drugim. Ako ga torej posodi, odide mu dobiček, poda se tudi v nevarnost, trpeti škodo (titulus lucri cessantis, damni emergentis, poenae conventionalis). Nadalje dovoljujejo države dandanes splošno jemanje obrestij (titulus legis civilis). Iz teh v n a n j i h vzrokov je dovoljeno zmerno jemanje obrestij. Toliko na kratko o tem.

Kar se pa tiče dozdevnega bogastva papeže-

vega, katero nam vedno očitajo socialni demokratje in njih prijatelji, prašamo, zakaj ne očitajo bogastva židom, tem voditeljem socialnih demokratov? In vendar imajo Rothsildi več premoženja kot vsa cerkev in vsi vladarji. Papež skrbi za vednost in umetnost, kaj pa Rothsildi? Ta pa le spravlja na kup.

Torej gospodine dolenjski modrijan, »če bi imeli malo družabne oglašenosti, ki prepoveduje človeku kritikovati, kar gre čez njegov duševni horizont«, ali bi ne bilo to dobro za Vas?

Knez Alois Lichtenstein rekel je nekoč: »Nur der Jude besitzt den nöthigen Mangel an Bescheidenheit, um solchen, die keine Zeit und Gelegenheit haben zu eigenen Studien, weiszumachen, man sei genau informiert; nur der Zeitungsjuden versteht zu lehren, was er nie gelernt hat.« Sedaj pa nam dolenjski učenjak kaže, da so se od židov uspešno učili tudi nekateri — nežidje.

Ena trditev pa je v članku dolenjskega »Rodoljubovega« sotrudnika resnična. Trditev namreč, da jaha. Samo domisljati si mož radi tega svojega jahanja ne more in ne sme prav čisto ničesar. Saj jaha tudi otročaj samosrajčnik palico, misleč, da jaha konja.

še sedaj ni objavljen dekret, s katerim se sklicujeta obe zbornici, je umljivo, da se ta zadeva zakasni še za kakih 14 dni. Večina trezno mislečih želi, da bi se parlament sošel bolj pozneje, ko bo že nekoliko pozabljen švindel o Dreyfusovi aferi. Ker pa mora biti rešen proračun za bodoče leto, vlada ne bo smela ustreči tej želji, tembolj ker ji je znano, da bodo gotovi elementi zavlačevali razpravo v neskončnost. Sploh pa vsa razprava ne bo imela nobenega vspeha, ako dotlej ne bo definitivno pojasnena škandalозна afeta, ker bi bilo sicer vsled splošne razburjenosti vse nesposobno za resno parlamentarno delo.

Rasmere na Kitajskem, kakoršne so posebno na cesarskem dvoru v Pekingu sploh, opisuje mej drugimi tudi angleški zdravnik dr. Dudgeon, ki je več let preživel v Pekingu in je pogosto prišel v dotiko z vplivnimi osebami na cesarskem dvoru kitajskem. Ta mož trdi, da je mladi cesar vsekako že mrtev in da se njegova smrt le vsled tega prikriva, ker je tako običajno na Kitajskem. Njemu so znani slučaji iz cesarske rodbine in raznih uradniških krogov, da se je smrt kakega člana prikrivala več mesecev ali tudi celo leto. Mlademu cesarju, ako je seveda res mrtev, bo nasledoval Yin, vnuk umrlega princa Kunga, ki bi bil moral že pred 24 leti zasesti vladarski prestol, a je bilo to tedaj nemogoče, ker veleval zakon, da ne sme noben sin ali vnuk kakega višjega državnika zasesti cesarskega prostola. Princ Kung pa je bil tedaj predsednik tsungliyamena ali ministerskega sveta. Konečno meni ta zdravnik, da so dnevi sedanjega zastarelega zistema že soštet. — Londonske »Times« pa objavljajo drugačno poročilo iz Pekinga z dne 4. t. m. Pravijo namreč, da je cesarica - vdova sama zasedla vladarski prestol ter vsak dan vsprejema ministre v javni avdijenci, sedeč poleg cesarja in ne več zakrita za špansko steno. Vlada kaže vedno bolj starokopitni značaj. V tsungliyamenu ni niti jednega člana, ki bi imel količkaj pojma o zunanji politiki. Rusi z veseljem pozdravljajo to spremembo v vladi, ker s tem raste njih vpliv. Oficijelno se zatrjuje, da je bil neposredni povod tej spremembi odlok mladega cesarja, s katerim se je naročalo uradnikom, naj odstranijo svoje cefe in se sprijaznijo z evropsko nošo. Cesarica-vdova je še pravočasno odvrnila to »nesrečo«.

Cerkveni letopis.

Otvorjenje stiškega samostana.

(Konec.)

Po sv. maši si ogrnejo vsi trije prelatje pluviale, in z mitro, oziroma infulo na glavi zasedejo prostor pred altajem. Nato prečita P. Gerard vpričo konventa in vseh gostov papeževo pismo z dne 30. avgusta t. l., v katerem Leon XIII. izraža svoje veselje, da se je cistercijski red zopet tu naselil, ter oživilen samostan proglašaja kot opatijo. Ko bo v samostanu vsaj 12 patrov, tedaj naj izvolijo izmed sebe opata; dotlej pa naj vodi opatijo začasni upravitelj, katerega imenuje mehrerauski opat, ki je naselbino le-sem

poslal. Konečno sv. Oče podeljuje celemu konventu svoj apostolski blagoslov.

Nato prečita mil. gosp. opat Avguštin svoje pismo, datirano v Stičini 4. okt. t. l., s katerim imenuje P. Gerarda priorjem in začasnim upraviteljem opatije ter mu kliče v spomin njega dolžnosti; ob enem pa veleval ostalim oč. patrom, da ga slušajo kot svojega vodnika in njegovega namestnika, dotlej da bo izvoljen novi opat. Potem poklekne prior P. Gerard pred opata in priseže slovesno zvestobo in pokorščino.

S tem je bil samostan otvorjen in proglašen kot opatija. Domači redovniki, vsi trije prelatje in njih asistenci se poda nato izpred altarja čez klavzuro v križni hodnik, kjer se začne blagoslovljenje samostana. Popevajoč psalme je šel sprevod po križnem hodniku v pritličju in potem v prvem nadstropju na okoli; premil. g. knez in škof pa je blagoslovljal poslopje. Vrnivši se nazaj pred altar je bil slovesni »Te Deum« in nato blagoslov z Najsvetejšim. Slednjič se je cel konvent in duhovščina vrnila iz cerkve v samostan po isti poti, po kateri je prišla. Bila je uprav jedna ura čez poludne, ko smo med slovesnim zvonjenjem stopili pri drugem vhodu zopet v samostan.

Kmalu potem so se gostje sestali v lepo okrašeni in popolno prenovljeni obednici, ki je še nedavno služila kot drvarnica.

Pri obedu je prvi napil mehrerauski mil. g. opat Avguštin papežu in cesarju. Omenjal je, da ta dan je eminentno krščanski praznik, ko se prebija in blagoslovlja jedna najstarejših cistercijskih opatij na svetu, in po starosti v Avstriji druga, kateri je sam sv. Bernard poslal prvega opata. S tem red slovesno praznuje tudi svojo 800 letnico. Papež Leon XIII. pa je s posebnim veseljem sprejel novico, da se stiška opatija poživila, in je dal svoj blagoslov. Presvetli cesar Franc Jožef I. pa je indirektno ustanovitelj prenovljene opatije, ker on je l. 1854 dovolil, da so se l. 1841 iz Švice pregnani cistercijani naselili v Mehrerau na Predarlskem, odkoder so sedaj nekateri prišli v Stičino. Ko bi torej cesar naselbine v Mehrerau ne bil dovolil, bi tudi Stičina najbrže ostala prepuščena svoji žalostni usodi. V zahvalo za to naklonjenost presvetlega vladarja se vrši slovesno otvorjenje stiške opatije uprav v njegov godovni dan.

Drugo napitnico je govoril zopet mil. g. opat ljubljanskemu sedanjemu knezu in škofu Antonu in bivšemu ljubljanskemu, sedaj goriškemu knezu in nadškofu Jakobu, katera zaradi velike naklonjenosti in sodelovanja pri novi naselbini imenuje »soustanovnika nove stiške opatije«.

Premil. g. knez in škof Anton nazdravi potem opatu in novemu stiškem konventu v imenu svojem in v imenu vse duhovščine ljubljanske škofije. Dokaz, s kolikim veseljem in s koliko ljubeznijo je sprejela kranjska duhovščina nove redovnike v svojo sredo, je obilno število duhovnikov, ki so došli celo iz zelo oddaljenih krajev.

Nato izreče domači prior preč. g. P. Gerard zahvalo duhovščini in uradnikom za naklonjenost in ljubezen, katero so njemu in njegovim redov-

nim sobratom že opetovano skazali, ter se pripo-roča za isto dobrohotnost i v bodoče.

Potem prečita č. g. dr. Mihael Opeka, znani slovenski pesnik, sedaj kapelan moravski, svoj krasni slavospev: »Belim menihom v pozdrav!« Slavil je vsestransko kulturno delovanje njih prednikov stiških v dušni in telesni blagor kranjskega ljudstva ter novodošle redovnike v imenu naroda slovenskega presrečno pozdravil. — Burno odobravanje je sledilo temu slavospevu, katerega objavi »Dom in Svet«.

Litijski okrajni glavar blag. gosp. Grill zagotavlja potem gosp. priorja in cel konvent svoje naklonjenosti ter izraža upanje, da bodo redovniki stiški vedno složno postopali z uradništvom v blagor ljudstva, ter nazdravi konventu.

Med tem je došel iz Ljubljane mil. gospod stolni prošt dr. Leonard Klofutar v spremstvu nekaterih drugih duhovnikov. Takoj po dohodu izrazi sožalje mehrerauski opatiji, kjer je uprav pred odhodom stiških menihov 23. septembra požar uničil gospodarska poslopja in vse seno. Pozdravil je stiški konvent in poklonil začasnemu upravitelju stiškem lepo rudečo, z zlatom bogato vezeno infulo, katera je bila last zadnjega stiškega opata barona Tauffererja, a je po zatoru opatije služila ljubljanskim proštom. Preč. p. prior se je srčno zahvalil za ta dragocen dar, namenjen bodočemu opatu.

Stiški notar gosp. Bežek se je v vznesenih besedah spominjal zaslug, katere ima benediktinski red kot oče cistercijskemu za svetovno kulturo. Omenja tudi, koliko zaslug si je pridobila stiška opatija v preteklih stoletjih za slovenski narod. Med drugim pravi, da če tudi se je danes samostanska porta zaprla prostemu dohodu, vendar so se samostanska vrata odprla novemu obilnemu toku omike in prosvete, ki bo poslej zopet tekel od tod med mali slovenski narod, kakor je tako blagodejno tekel nekdanj, ter nazdravlja velezaslužnemu cistercijskemu redu.

Vetrinjski župnik preč. gospod dr. Amschl s Koroškega izraža željo, naj cistercijski red nikar ne pozabi na nekdanji svoj dom v Vetrinju.

Vse te napitnice bile so navdušeno vsprejete. Med obedom so duhovniki v družbi z nekaterimi drugimi pevci zapeli nekaj lepih slovenskih pesmij, n. pr. »Domovina mili kraj«, »Slovenec sem« itd.

Ko so po obedu redovniki na koru peli večernice, imeli smo priložnost slišati lepi francoski koral.

Tako se je torej postavil nov močan steber pravega katoliškega življenja na slovensko zemljo. Po tolikih molitvah in dobrih delih posvečeni starodavni zidovi so se vrnili svojemu prvotnemu, vzvišenemu namenu; njemu naj ostanejo posvečeni veke in veke v čast božjo, v ponos cistercijskemu redu in v blagor naši deželi!

Marija, patrona slovenskega naroda in patrona cistercijskega reda, naj zveže neporušljivo duhovno vez med obema, in to veličastno vez naj blagoslovi njen božji Sin!

Opatija stiška živi, rasti, cveti!

Makarjev sen.

V. G. Korolenko.

(Dalje.)

»Postoj, postoj!« kričal je pop Ivan, a Makar ga ni več slišal. Spoznal je Tatarina, ki se mu je nekam znan zdel in ki mu je pred šestimi leti konja ukradel, pred petimi leti pa umrl. Tatarin je jezdil na istem šarenem konju, ki ga je ukradel Makarju. Konj se je divje spenjal pod jezdecem. Izpod njegovih kopit so pršeli kar celi oblaki drobnega snega in se lesketali v raznobojnih prelivih zvezdnih žarkov. Makar se je začudil, ko je videl to besno spenjanje; na tak način je mogel on pešec prav brez napora doiti jezdečega Tatarina.

Ko je pa ta ugledal Makarja komaj par korakov za seboj, je nenadno ustavil konja in se prijazno obrnil proti njemu. Z gnjevom v srcu je pričel Makar nad njim vpiti, ko je prišel do njega:

»K starosti greva! Hitro! To je moj konj! Desno uho ima prerezano! — — — Glej ga sleparja! — — — Tujega konja jezdi, gospodar pa hodi peš, kakor berač!«

»Stoj!« dejal mu je prijazno Tatarin. »Ni treba hoditi k starosti. Praviš, da je tvoj konj? Nu, pa ga vzemi! Prokleta žival! Pet let jo že jezdim, pa se ne gane z mesta. Neprestano že hodijo pešci mimo mene; dober Tatarin se mora res že sramovati.«

In že je dvignil nogo, da bi zlezal s sedla, v tem trenutku pa pribeži pop Ivan ves zasopel do njiju in zgrabi Makarja za roko.

»Nesrečnež!« je kriknil. »Kaj delaš? Ali ne vidiš, da te hoče Tatarin prevariti.«

»Seveda me hoče!« zavpil je Makar in mahal z rokama. »Konj je bil dober! Prav tak kakor so gosposki konji. Dajali so mi zanj 40 rubljev, ko je bil še komaj tri leta star — — Na-ak bratec! Če si ga pokvaril, pobijem ga in ga bom imel za meso, ti mi ga pa poplačaš s poštenim denarjem. Ali meniš, če si Tatar, da ni gosposke nad teboj?«

Makar se je togotil in kričal nalašč, da bi se zbralo mnogo naroda okolo njih; navajen je bil tako že prej, ker se je bal Tatarjev. A pop Ivan je pretrgal to njegovo vpitje:

»Vtihn, vtihn, Makar! Pozabil si zopet, da si umrl — — — Čemu ti bo konj? Ali pač ne

vidiš, da peš celo prehitevaš Tatarja? Ali bi rad celih tisoč let jahal?

Makar je uvidel, čemu mu je Tatarin tako ljubeznjivo in uljudno ponudil konja.

»Zvito ljudstvo!« pomislil je in se obrnil proti Tatarju.

»Dobro, že dobro! Le jahaj dalje — — te bom že zatožil, ne odideš kazni.«

Tatarin je srdito potisnil čapko na čelo in izpodbodel konja. Konj se je vspel, kepe snega so letele izpod kopit; Makar in pop sta ga gledala in niti za ped se ni premaknil konj med tem časom z mesta.

Jezno je pljunil Tatarin in se obrnil k Makarju:

»Čuj, prijatelj, ali imaš morda kak listek tobaka pri sebi? Strašno rad bi kadil, svoj tobak sem pa že pred štirimi leti pokadil.«

»Pes bodi tvoj prijatelj, a ne jaz!« mu srdito odgovori Makar. »Poglej, ukral si mi konja, sedaj me pa še prosiš tobaka! Poberi se — — Ne bode mi žal po tebi.«

Po teh besedah je šel Makar dalje.

»Napačno je bilo, da mu nisi dal niti jed-

Povodom otvorjenja stiškega samostana je došlo konventu mnogo pismenih in brzajavnih pozdravov in čestitk. Posebno presrečno in iskreno je pozdravil v pismu novodošle redovnike bivši ljubljanski knez in škof, zdaj goriški knez in nadškof ter ilirski metropolit dr. Jakob Missia. — Izmed brzajavnih pozdravov navajamo le nekatere:

Dominus custodiat et benedicat introitum vestrum! — Prior et Conventus Mehrerau. (Gospod varuj in blagoslovi vaš prihod!)

Sitticium redivivum vivat in aevum! — Abbas et Conventus Marienstatt. (Oživljena Stičina živi na veke!)

V staro svetišče se vrni stari redovni duh v blagoslovu redu, deželi in ljudstvu! Srčnost in zupanje želi vsem Dominik, Ord. Cist., škof v Limburgu.

Dobrodošli v novopoživljeni Stičini! Bog blagoslovi vaš prihod, varuj vas vsake nesreče, da blagodejno delujete in najdete ljubezen med ljudstvom! Čestita vam konvent v Lilienfeldu.

O quam speciosi pedes evangelizantium pacem, evangelizantium bona! Benedicti, qui venitis in nomine Domini. (Kako lepe so stopinje njih, ki oznanjujejo mir, ki oznanjujejo dobrote! Blagoslovljeni, ki prihajate v imenu Gospodovem!) — Duhovščina kamniške dekanije.

Rdmo. P. Priori magnas gratias, praeconibus veritatis perpetua memoria! Tempora bona habetis multos annos! (Preč. P. priorju obilno blagoslova, oznanovalec večne resnice večni spomin! Srečne čase uživajte mnogo let!) — Dr. Lesar.

Dva duhovnika, jeden stiški faran, drugi neposredni sosed na samostanskem zemljišču, izražata s tem svoje veliko veselje povodom slovenskega vhoda v ljudski govorici še vedno živih belih menihov v staroslavno zidovje. Bog blagoslovi vašo naselbino. Fiat, fiat! — Špendal, župnik; Nadrah, kapelan v Tržiču.

Antiquissimum patriae nostrae monasterium redivivum: Floreat! (Najstarejši samostan v naši domovini: razcvetaj se!) — Dr. Mauring. — Itd., itd.

Tedenski koledar.

Nedelja, 9. oktobra: 19. pobink.; evang.: Prilika o kraljevi ženitnini. Mat. 22. Dionizij šk. — Ponedeljek, 10. oktobra: Frančišek Borg., Gereon m. — Torek, 11. oktobra: Justina d. — Sreda, 12. oktobra: Maksimilijan šk. — Četrtek, 13. oktobra: Edvard kr. — Petek, 14. oktobra: Kalist I. p. sp. — Sobota, 15. oktobra: Terezija d. — Solnce izide 15. oktobra ob 6. uri 23 minut, zaide pa ob 5. uri 9 minut. — Lunin spremen: Mlaj 15. oktobra ob 1. uri 35 minut popoldne. — Musica sacra: V nedeljo 9. oktobra v stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: Missa sancti Friderici, zložil Josip Nešvera, graduale A. Foerster, offertorium se poje koralno. — V mestni cerkvi sv. Jakoba nova maša ob 1/2, 10. uri: Veni zložil J. Frey, mašo zložil M. Brozig, graduale Leitnerjev, offertorium Brosigov in Te Deum Belarjev.

negativna listka tobaka,« dejal je pop Ivan. »Za to bi ti veliki Tajon oprostil ne manj kot sto grehov.«

»Tako, zakaj mi nisi prej tega povedal?« zavrnil ga je Makar.

»Kaj, ko je že prepozno, da bi te učil. To bi moral zvedeti še v življenju od svojih popov.«

Makar se je razsrdil. Od popov ni nikdar nič zvedel. Desetino prejemljejo, a niti ne povedo, kdaj je treba dati Tatarinu listek tobaka, da se zadobi odpuščanje grehov. Je li to igrača: sto grehov! — In vse samo za jeden listek — To je res mnogo vredno.

»Čakaj,« reče. »Nama bode zadostoval samo jeden listek, druge štiri dam Tatarinu takoj. To zbrise štiri sto grehov.«

»Ozri se,« reče mu pop Ivan.

Makar se je ozrl. Razprostirala se je pred njegovimi očmi neizmerna snežna ravnina. V trenutku ni bilo več videti Tatarja, le v daljavi je črnelo nekaj kakor mala pika. Makarju se je zadelo v hipu, ko se je obrnil, da vidi, kako prši na vse strani beli sneg izpod kopit njegovega šarca, a v istem hipu mu je pa tudi že vse izginilo iz oči, niti pika ni več črnela v daljavi.

(Dalje sledi.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 8. oktobra.

(Vrhunec »Narodove« modrosti.) »Narod« se silno jezi, ker smo jasno in točno povedali, kaj je resnica o dr. Ferjančičevi minister-ski kandidaturi. »Narodova« klika kar besni — dokaz, da smo s svojim nastopom zadeli v črno. Njegove prismojene napade prav ravnodušno prenašamo. »Narod« pravi, da delamo strankarsko politiko, in kliče obmejne Slovence zoper nas na pomoč. Kar se tiče prvega predbacivanja, vé pri nas vsak razsoden človek, da je iz ust »Naroda« več kot smešno. Ravno v zadnjem letu je katoliško-narodna stranka toliko svojih strankarskih interesov žrtvovala v blagor celokupnosti slovenski in ljubega miru, da je vzvišena nad takimi pobalinskimi napadi. »Narodova« klika ni, odkar obstoji, toliko svojih strankarskih koristij žrtvovala, kakor katoliško-narodna stranka le v zadnjem letu. — Sprava v kranjskem deželnem zboru se je napravila izključno z žrtvami katoliško-narodne stranke, da se neha škandalozna liberalna-nemčurska zveza. A vkljub temu igra še »Narodove« klike še danes s Švegljem pod jednim klobukom! Kar se tiče obmejnih Slovencev, je katoliško-narodna stranka upravičeno njim se žrtvovala. To obmejni Slovenci dobro vedo, zato so tudi lojalno spremenili svojo taktiko nam nasproti, vzlasti ko vedo, da imajo v katoliško-narodni organizaciji resnično oporo, med tem ko od »Narodove« klike vsprejemajo k večjemu semtertje par fraz, navadno pa — brce. Vsakdo vé, da »Narodova« stranka ne pozna družega, nego interese svoje lastne klike in da kedor koli od njih pride do kake oblasti, ne pozna čisto nič slovenskih interesov, temuč služi iz izključno le namenom stranke. To ad oculos kaže dr. Ivan Tavčar kot deželni odbornik in isto kaže vsak te vrste, če pride do katere koli moči. To mi vemo in zato v interesu skupnega slovenstva tega stremljenja liberalcev nočemo podpirati. — »Narod« pravi, da je njemu glavna stvar le, da Slovenec pride v kabinet, naj si bode te ali one stranke. To je hinavska laž, kajti »Narod« je že pred tedni smešil soglasno izvoljenega načelnika slovenske delegacije, vodjo Povšeta, in se zaganjal sploh v vse poslance, ki ne trobijo v njegov rog, prav nesramno. Zavidal je iz golega strankarskega fanatizma odločno akcijo slovenske delegacije, slikal jo kot duševno impotentno, sposobno le za peto kolo pri večini, in skratka storil vse, da jo obveljavi pred svetom — to pa le zato, ker slovensko delegacijo vodi katoliško-narodna stranka in ne dr. Tavčarjeva! Ko se je imenovalo Povšetovo ime kot mogočega ministra, smešil je to kombinacijo kot »fantastično« in v večerajšnjem vvodniku se tako surovo zaganja v voditelja slovenske delegacije, da tudi slepec mora spoznati hinavstvo v »Narodovi« trditvi, da je glavna stvar le, da sploh Slovenec pride v svet krone. Sploh pa nam ni potreba, še dalje odločno zavračati napadov »Naroda« tembolj, ker je »Narod« v tej borbi za koristi slovenskega naroda igral tako žalostno ulogo, da je bila celo slovanska krščansko-narodna zveza prisiljena, po posl. vitezu Berksu javno v zbornici obsoditi »Narodovo« nesmiselno pisarjenje. Najbrže pa to za »Narod« še ni, kakor bi on sam rekel, »vrhunec politične prismojarije.«

(Z Dunaja) se nam poroča, da so katoliško-narodni poslanci v zvezi pri volitvi v pogodbeni odsek izjavili, da si ohranijo popolno svobodo z ozirom na nagodbo.

(Pojasnilo.) Podpisano načelništvo »Slovanske krščansko-narodne zveze« prosi slavno uredništvo, da blagovoli v smislu § 19. tisk. zak. prijaviti v cenjenem svojem listu nastopni stvarni popravek: »Telegram, prijavljen v »Slovenec« štev. 223 z dne 29. sept. t. l., zadevajoč postopanje poslanca dvornega svetnika Šukljeta v klubovi seji istega dne, ne strinja se z dejansko istino ter ga je popraviti zlasti v tem oziru, da je poslanec Šuklje ono sejo zapustil le za pol ure ter zgolj iz tega razloga, ker je bil v službenih poslih telefonično pozvan v naučno ministerstvo, kar je tedanji načelnik Povše pričetkom seje izrecno bil naznanil.«

Za klubovo načelništvo:
Barwinski.

V pojasnilo tega popravka ponatisnemo tu našo brzajavko, ki se glasi: »Posl. Šuklje je danes v seji zveze skrajno žaljivo nastopal in osebno žalil nekatere poslance. Ogorčenost proti njemu je bila tolika, da je moral zapustiti sejo.« — Da se torej tudi popravek strinja z dejansko istino, konstatujemo, da je prvi stavek brzajavke ostal neoppravljen.

(Poslanca viteza Berksa stvarni popravek,) o katerem smo že poročali, se glasi doslovno: Z ozirom na članek v »Slov. Narodu«, katerega je omenjal posl. Kaiser v svojem govoru, konstatujem, da je omenjeni članek neprijetno zadel nas vse, ki sedimo na tej klopi. Hvaležen sem posl. Kaiserju za to, da nam je dal priliko, tukaj dejanski popravi, da poslanci slovanske krščansko-narodne zveze nimamo nobene zveze z omenjenim člankom, da ga obsojamo, da proti temu najodločnejše protestujemo ter da popolno obsojamo, da bi se dežele ločile v pasivne in nepasivne dežele. — Po svojih poročilih izjavljamo, da je bil Berks pooblaščen po zvezi za popravek in da se znanih par gospodov izpodtika samo nad ostrim slovilom.

(Jezikovna ravnopravnost na Koroškem.) Zopet smo Slovenci doživeli nepričakovan udarec v obraz. To pot na Koroškem. Včeraj se je pri c. kr. okr. sodniji v Rožeku v Rožni dolini na Koroškem vršila ustna razprava o civilni tožbi Marije Bernot iz Gozdanj proti Janezu Tepanu in dr. iz iste vasi. Tožiteljica je trda Slovenka in ne zna prav nič nemški, toženci so vsi Slovenci po rodu, dasi po mišljenju nemškutarji, doma govore vsi slovensko in prav izredno pridno čitajo koroški »Mir« in tudi druge časopise. Tožba se je delala v pisarni dr. Val. Krisperja in je bila seveda slovenska. Vabilo na narok je bilo izdano v slovenskem jeziku. Pri včerajšnji razpravi, pri koji je tožiteljico zastopal dr. Brejc, tožence pa notar rožeški Rabič, pa je sodnik Janez Pirker razpravo izklical nemški in otvoril o njej nemški zapisnik. Dr. Brejc je takoj pojasnil stališče, poudarjal, da so vse stranke slovenske, da tožiteljica celo nemški ne zna, da je Rožek skoraj da čisto slovenska sodnija, in odločno zahteval, da se razprava vrši v slovenskem jeziku in v istem spiše tudi zapisnik. Notar Rabič je na to — očitvidno po domenku s sodnikom — izjavil, da ne razume slovenski — med pričujočimi strankami je kar zašumelo, ko so slišali to gorostasno laž, ker mož v resnici govori prav dobro slovensčino in je tudi slovensko tožbo čital in nanjo odgovarjal brez tolmača — sodnik Pirker pa je tendenciozno vprašal tožence, če znajo pismeno slovensčino. Ko so ti rekli, da ne (?), je izjavil, da se bo obravnavala vršila nemški, in v opravičenje pristavil, da se v Rožeku še nikdar ni slovensko razpravljalo, da se shaja s samo nemščino, in da svojih jezik. aspiracij na Koroškem nikdar ne bomo dosegli. Dr. Brejc je zahteval sodni sklep, sodnik je sklep pronunciral in na zahtevanje sklep in protest zabeležil. — Na to je sodnik nemški pozval dr. Brejca, naj obrazloži tožbo. Dr. Brejc je to storil v slovenskem jeziku in ko je sodnik njegova izvajanja hotel protokolirati nemški, je energično remonstriral in zahteval, da se njegove izjave protokolirajo slovenski. Sodnik je proglasil sodni sklep, da se bodo tudi ta izvajanja nemški zapisala, in opravičuj se pristavil, da toliko slovensčine ne zna, da bi zamogel sestaviti slovenski zapisnik. Ker se je tožiteljčin zastopnik branil svoje predloge staviti nemški, mu je sodnik zaukazal, da jih spiše in zapis aktu priloži. Tožiteljčin zastopnik je zahteval, da se mu vsi ti sklepi vroče pismeno, ter si pridržal pravico jih primernim potom izpodbijati. — Tako se je v dobi, ko je ravno ravnopravnost Slovencev v parlamentarnih krogih vsak dan v razgovoru in ko se vlada tako neutrudno puli za slovenske glasove — za nagodbo, koroškim Slovincem storila nova kričeča krivica. Radovedni smo samo, kako bodo o tej reči govorile više instance in nam Slovincem toliko naklonjeno — ministerstvo Thun — Kaizl — Dipauli.

(Peticeje za vseučilišče in nadsodišče v Ljubljani) so tačas najbolj umestne. Na razna vprašanja, kako naj bi naše občine sestavile prošnje za vseučilišče in nadsodišče, nasvetujemo naslednja obrazca:

h. za vseučilišče:

Visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje!

Odbor občine je v svoji seji dne izrekel (soglasno) prepričanje, da je ustanovitev vseučilišča v Ljubljani za Slovence in tudi druge narode na jugu Avstrije živa potreba, in je zategadelj sklenil, prositi visoko c. kr. vlado, da čim preje izposluje takšno vseučilišče.

Ta sklep si usoja predložiti v najblagohotnejše uvaževanje udano podpisano županstvo.

Županstvo v

(Pečat)

(Podpis)

2. za višje deželno sodišče v Ljubljani:

Visoko c. kr. ministerstvo za pravosodje!

Odbor občine je v svoji seji dne izrekel soglasno prepričanje, da je ustanovitev višjega deželnega sodišča v Ljubljani vsaj za Slovence na Kranjskem, Spodnjem (slovenskem) Štajarskem in na Koroškem v pravosodnem in gospodarskem oziru nujno potrebna, in je zategadelj sklenil, prositi visoko c. kr. vlado, naj blagovoli poskrbeti, da se čim preje ustanovi takšno višje deželno sodišče v Ljubljani.

Ta sklep si usoja predložiti v najblagohotnejše uvaževanje udano podpisano županstvo.

Županstvo v

(Pečat)

(Podpis)

(Namestu venca) na grob g. Mateja Kljuna nam je poslal g. Mih. Omahen iz Starega trga pri Višnji gori 3 gl. za Jeranovo dijaško mizo. — Bog plačaj!

(Repertoar slovenskega gledališča.) Jutri v nedeljo se bode pela v četrti operi »Aida«, ki se je slovenskemu občinstvu izredno priljubila. Ker so cene navadne in se bo pela opera na nedeljo, se je nadejati mnogo zunanjih gostov. V torek 11. t. m. se bo igrala prvokrat hrvatska jednodajanka »Povratak«, spisal Srgjan plem. Tučić, potem francoska veseloigra »Sama mej seboj«, ter se bo pela ljubka opereta »Čarobne gosli«. V četrtek 13. t. m. se bo pela prvič »Stara pesem«, dramatična romanca v jednom dejanju in treh podobah, zložil Viktor Parma. — Pripravlja se tudi komična opera »Marta«.

(Javna predavanja) v »Slovenski krščansko-socialni zvezi« v Ljubljani so se zopet pričela. Pretekli četrtek je bilo prvo predavanje v zimskem tečaju. Predaval je gosp. Gostinčar o pomenu javnih predavanj. O tem, kako jih primerno gojiti, razvila se je zanimiva debata. Prihodnje velezanimivo predavanje je v veliki dvorani »Katoliškega doma« v torek, dne 11. t. m. ob 1/8. uri zvečer. Predaval bode slovenski arhitekt g. Plečnik, ki si je s svojimi deli na dunajski jubilejni razstavi v avstrijskem umetniškem svetu zagotovil častno mesto. Kakor znano, je g. Plečnik tudi mojster originalne »Zvezine« zastave. — Nadejamo se, da bode velenadarjeni mladi slovenski umetnik imel dovolj hvaležnih poslušalcev.

(Prijetelji slovenskih delavskih slojev!) Ob vedno razširjajoči se politični organizaciji slovenskih delavskih slojev v Ljubljani, je »Slovenske krščansko-socialne zveze« dolžnost, da skrbi za izobrazbo delavskih mas. Le izobrazbo naše delavstvo bode ostalo zvesto slovenskim načelom ter se ne bode dalo preslepiti sladkim besedam tujih nam strank. »Zveza« je v tem oziru že na raznih poljih dosegla najlepših uspehov, pokazala pa se je nujna potreba, da razširi tudi svojo knjižnico. Odbor »Zveze« je torej sklenil, da svojo knjižnico razširi v veliko ljud. knjižnico, kakeršne imajo po nekaterih večjih mestih blažilen upliv na izobrazbo ljudstva. Ta knjižnica bode velike važnosti za Slovence naše bele Ljubljanec in za pošteno vzgojo njenega proletarijata, zato se odbor »Zveze« nadeja, da mu prikočijo na pomoč vsi poštenci Slovenci. Gg. založnike knjig in ostale ljubitelje slovenske knjige prosimo, da nam blagohotno podare potrebnih knjig, da bode ljudska knjižnica v Ljubljani skoro mogla pričeti svoje plodonosno delovanje. Vsak književni ali denarni dar se bode objavil po časopisih. V Ljubljani se knjige lahko oddajajo v Štefetiho prodajalnici pred škofijo št. 13. — Za odbor »Slovensko krščansko-socialne zveze« v Ljubljani. — Ivan Kregar, t. č. predsednik. Ivan Štefó, t. č. tajnik.

(Nagrada.) 400 kron odštejem Janezu Vidaliju v Mengšu v pričo dveh poštenih mož, katera si lahko sam izvoli, ako mi dokaže: 1. Da sem jaz pisal v »Slovenec«, da je on (Vidali) »solznimi očmi županstvo oddajal« ter da je on »na mrtvaškem odru ležal«, ali sploh, da sem jaz kakemu časopisu navedene besede poročal. 2. Da sem jaz poročal sploh kakemu časopisu, da je on (Vidali) »pred vislicami stal«. 3. Da sem kedaj poročal jaz ali »Slovenec«, da si je on »vojaške denarje prisvojil«. 4. Kedaj, kje in katerim volilcem sem govoril, »da je Vidali druge vere«.

100 kron Vas čaka uže od lanskega leta, pa še niste prišli po nje! Torej, dušica ljuba, 500 kron na mah! Polovico smete podeliti »Slov. Narodu«, ki Vas odlikuje izvanredno, da ga mažete s svojo uže petič pogreto godljo. Brez zamere!

Tomaž Rožnik.

(Zločinstva v Budimpešti.) Zaradi raznih zločinov je bilo v Budimpešti leta 1896 kaznovanih 12.993 oseb, leta 1897 pa že 14.751. Policijsko izvestje pravi, da je temu pomnoženju zločinov krivo pomanjkanje zaslužka. Zločincev pod 16 letom je bilo leta 1897 skoro dvakrat več, nego leta 1896.

(Židje na Ogerskem.) Leta 1850 je bilo židov na Ogerskem 368.252, leta 1890 pa 725.222; v tem času so se torej podvojili. A od l. 1890 do sedaj se ne le domači množé, ampak tudi tuji priseljujejo. Najhujše je pa, da si mažarizujejo imena in se kot ravnopravni patrijoti amalgamirajo z ljudstvom. Znano je, da je Bismarck nekoč imenoval žide ušivo bolezen ljudstva.

(Vestfalski mir.) Tridesetletna vojska se je končala l. 1648 z vestfalskim mirom. Letos je torej 250letnica tega v svetovni zgodovini tako važnega dogodka. Slavila ga je zveza nemških zgodovinskih društev z zborovanjem v Münstru.

(Lourdes.) Iz zdravniških zapisnikov je razvidno, da je bilo l. 1896 tam čudežno ozdravljenih 64, l. 1897 67, l. 1898 že 95. To pa so le oni slučaji, katere so zdravniki konstatovali v Lourdesu samem. Večinoma ozdravijo romarji še le čez nekaj časa, ko so že doma.

(V zrakoplovu čez Alpe) je splaval predvčeranjim neki Spelterini. Predpoludne se je vzdignil v Sittenu v Švici, ob 10. zvečer pa se je spustil na francoski zemlji na tla. Največja višina, katero je dosegel, je bila 6300 m. Spelterini se je tako po zraku že čez petstokrat vozil in misli, drugo leto tako zrakoploviti čez sredozemsko morje.

(Sejmi po Slovenskem od 10. do 15. oktobra.) Na Kranjskem: 10. v Št. Vidu pri Zatičini, Vinici in Kranjski Gori; 11. v Senožečah in Račečah; 13. v Sodražici; 15. v Kamniku in Idriji. — Na slovenskem Štajarskem: 15. na Planini. — Na Koroškem: 13. v Ovsberku in Ovrčah. — Na Primorskem: 10. v Palmi, Turjaku, Stanjelu, Kviškem in Brezovici; 12. v Sežani; 15. v Ajdovščini in Trevizu.

Društva.

(Slavnost katoliških rokodelskih društev v Gradcu.) [Konec.] Dne 3. vinotoka. Gledališče je bilo sinoči pri predstavi igre: »Peter Mayr, der Wirt an der Mahr«, do zadnjega prostora polno. Igra, katera se je že spomladi jednokrat predstavljala, bila je tokrat zanimiva zavoljo izvirnih tirolskih kostum in pa živih podob. Vse bina igre, katero je spisal frančiškan o. F. plem. Scala, je kratko sledeča. Peter, vodja pri vstaji Tirolcev proti Bavarcem in prijatelj Andreja Hoferja, je izvedel, da se je sklenil mir med Francozi in cesarjem Frančiškom II. v Schönbrunn, ali tega ni mogel verjeti, ker je po tej sklenitvi prenehala biti tirolska dežela. Zato se je na zahtevanje domobrancev postavil zopet kot njih vodja na noge; ali njegov osebni sovražnik Pichler je sklenil ga vkončati. Prvo dejanje se je sklenilo z živo podobo: Tirolci prisegajo zvestobo habsburški hiši. — Peter je sam v gorovju, ker je na njegovo glavo postavljena cena 300 gld. Ko tukaj spi, pride genij, kateri ga blagoslovi, prekuje kmalno smrt in prihodnjo slavo. Ko med tem pridejo njegovi otroci in brat Jožef k njemu, da bi ga pregovorili k pobegu in se Peter za to odloči, pride Pichler s francoskimi vojaki, katerim je pot kazal. Peter je vjet, Pichler pa že tukaj dobi zaslužen priimek »Judež« iz francoskih ust. Konec krasna živa podoba: »Boj«. Ko pripeljejo Petra pred poveljnika generala, spozna poveljnikov adjutant v Petru svojega rešitelja pri nekem nevarnem boju in si prizadeva rešiti Petra smrti. General d'Hilliers bi mu rad ustregel, ali po po-

stavi se zahteva Mayrova smrt. Med tem, ko vojni sod obsodi Petra na smrt, pride Pichler po svojo svoto za izdajo, katero tudi dobi — in zraven še mnogo gorkih po hrbtu. Med tem pa najde adjutant tudi jedino rešilno pot: ako Peter trdi, da o sklepu mira ni nič znal, dobi takoj prostost. Dejanje se sklene z molitvijo Petrovega sina Frančka, ki je po sili pridrl do generala in prosil za svojega očeta in tudi dobil obljubo, da oče ne bo usmrčen. Moleči fant, za njim general in njegov adjutant: to je bila lepa živa podoba. Četrto dejanje se vrši v ječi. Adjutant pride s protestom proti vojnemu sodu; Mayru je samo treba podpisati, da o sklepu miru ni nič znal, ali Mayr tudi na prošnjo svojega brata in svojih otrok noče življenja z grehom (z lažjo) odkupiti in z vslikom: Bog živi cesarja Franca, Bog živi Tirolsko! gre na morišče. Med tem prižene huda vest Pichlerja v ječo, da bi dobil Petrovo odpuščenje, a ker tega ni več tukaj, zblazni in se v svoji blaznosti ubije v padu čez stopnice. Živa slika: Mayrova smrt, konča igro. — Pred igro je govoril ud rokodelskih pomočnikov krasni prolog, kjer je cesarjevo geslo »viribus unitis« se proslavljalo kot najboljšo zavetišče za rokodelstvo. Po igri je sledil epilog, v katerem se glede na ravno končano igro, kjer se proslavlja zvestoba Tirolcev do cesarja, izraža, da tudi mi Štajerci nismo manje zvesti in udani cesarju, kakor Tirolci. Z ozirom na žalostno dogodbo v cesarski hiši in na petdesetletnico cesarjevo se konča prolog z »hohe« na cesarja, kateremu se pridružijo vsi zbrani v gledališču. Na to zadnja živa podoba: Genij venča cesarjevo soho s srebrnim vencem; na jedni strani so tirolski domobranci, na drugi različni rokodelci v lepih starih kostumih, in konec: Celo gledališče zapoje cesarsko pesem. — Predstava bila je izborna, kakor po navadi, vsi že po dolgem diletantovanju izvežbani igralci so pokazali svoje najboljši moči in zato želi obilno zaslužene hvale. — Tako se je končal prvi slavnostni dan. Akoravno je skoraj cel dan po malem deževalo, se je razstava vender pridno obiskovala. Vsi udje obeh rokodelskih društev s svojimi družinami so imeli prost vstop; razun tega je še bilo razun posebno povabljenih dostojanstvenikov 152 neudov prvi dan na razpostavi. Ako se prehodijo vse tri sobe, v katerih je razpostava razvrščena, tako se najde marsikaj zanimivega. Razun že večeraj omenjenih predmetov, naj še omenim lepo prižnico tukajšnjega mizarkega mojstra Jurija Rosmana (Hrvata) za župniško cerkev sv. Marjete ob Rabi; lepo stekleno okno za cerkev v Studenicah na Spodnjem Štajarskem, izdelano od steklo-pisca E. Stuhla v Gradcu, kateri je po svojih delih že tudi po Kranjskem znan. Dalje izdelki rezbarja A. Dibona, mizarjev Stumpföggerja, Handla, Crummerja itd. — Sicer pa bi moral celi seznam razpostave izpisati, ako bi hotel vse lepše izdelke omeniti, ker krasni in umetno izdelani so vsi. Kakor je že bilo omenjeno, je razpostava odprta do prihodnje nedelje, vsak dan od 9. ure zjutraj do 6. ure zvečer: od 4.—5. ure vsak dan je koncert. Večeraj je, ne le samo ta čas, ampak večji del dneva izborna igral na orglje in glasovir organist mestne fare, cerkve Jezusovega srca.

Narodno gospodarstvo.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(Dalje.)

XVII. Zbornični svetnik Iv. Baumgartner poroča, da je c. kr. namestništvo v Inomostu povodom nekega priziva zastopalo pravno mnenje, da je (stalnim) obrtnikom, ki imajo pravico tržiti s predmeti vsakdanje porabe, dovoljeno tudi prodajati te predmete v in zunaj občine svojega stojišča in to od hiše do hiše in to na odprti cesti, ne da bi imel v to poseben obrtni list (§ 60 odstavek 2. o. r.) Zbornica posestrima v Bolzanu vidi v tem odstavku zakona izjemno določilo od načela postavljenega v odstavku 1., katero opravičuje kolikor mogoče široko razlago. Izrazila je torej svoj pravni nazor tako, da more stalni trgovec s sadjem in zelenjavo izvrševati prodajo svojega blaga od hiše do hiše in na cesti le tedaj, če ima razun obrtnega lista glasečega se na trgovino s sadjem in zelenjem še poseben obrtni list, glaseč se na pravico § 60, odstavek 2. o. r., katerega izdati ima pravico obrtna oblast z ozirom na krajevne razmere. Oziraje se na načelno važnost tega predmeta, prosi bolcanska zbornica posestrima, da zbornica naznani svoje mnenje.

Pri presoji tega slučaja si je treba celi § 60 predočiti. Ta spada k četrtemu glavnemu delu obrtnega reda, ki se peča z obsegom in izvrševanjem obrtnih pravic. Ta glavni del ima določila o stalnih obrtovališčih, podružnicah in zalogah, obrtovanjih izven stanovišča, agentih, krošnjarstvu, prometu čez mejo itd. § 60 se glasi: »Samo taki, ki imajo po postavi o krošnjarstvu (pohišnem

kramarstvu) pravico do tega, smejo — razven na na semnjih — z blagom hoditi okoli od kraja do kraja ponujaje ga na prodaj, ter nositi od hiše do hiše blago in prodajati ga.

Ta prepoved vender ne velja za take, kateri stvari vsakdanjega potroška ali použitva, kakor so n. pr. mleko, surovo maslo, ovočje (sadje), zelenjava ali prikuha, cvetlice, drva itd. po hišah ali ulicah prodajajo.

Tudi je obrtnemu oblastvu prepuščeno v njegovem kraju stanujočim manjšim obrtnikom, da bi lažje izhajali, dovoliti, da smejo znotraj občine blago svojega dela od hiše do hiše noseč prodajati.

Ta paragraf je v obrtnem redu z dne 20. decembra 1859, drž. zak. št. 27 v dveh zapopaden. Prvi odstavek § 60. zakona z dne 15. marca 1853, drž. zak. št. 39 je stari § 51., ki ima naslov: »Krošnjarija«. Drugi in tretji odstavek § 60. obsega stari § 52, ki nosi naslov: »Izjeme določil zgornjih paragrafov«. Prvi odstavek tega se glasi: »V prejšnjem paragrafu izgovorjena prepoved ne velja za take obrtnike, ki sploh potrebne reči vsakdanjega užitka, kakor n. pr. mleko, surovo maslo, sadje, zelenjavo, cvetlice, drva itd. po navadi vsacega kraja od hiše do hiše noseč ali pa na ulicah prodajajo.«

Če primerjamo to besedilo z drugim odstavkom § 60., se vidi, da postavodajalec obrtnikom s stalnim obrtvališčem ni hotel te pravice dati. Mislil je le na majhne obrtnike, ki ob določenih dnevih v jednom kraju predmete vsakdanje porabe od hiše do hiše ali na cesti ponujajo. Na one, ki imajo stalno obrtvališče, se tu ni mislilo, ker drugače bi se bilo v § 39. zakona z dne 15. marca 1883 sprejelo še drugo določilo, kot to, da oni, ki izvršujejo prosti ali rokodelski obrt, morejo v občini svojega stanovišča več stalnih obrtvališč imeti in te znotraj občine na drugi prostor premestiti, a vendar morajo v vseh slučajih napraviti naznanilo na obrtno oblast. Odsek je torej mnenja, da drugi odstavek § 60. ne meni stalnih trgovcev, temveč posebno vrsto trgovcev, katere je krajevna navada vzgojila, da jeden kraj lažje in ceneje preskrbe. Če hoče stalni trgovec s sadjem in zelenjavo tudi to pravico imeti, mora to opravilo pri obrtni oblasti zglasti in poseben obrtni list imeti. Poročevalec predlaga torej imenom odseka: Čestita zbornica naj se izreče v smislu tega poročila. — Predlog se sprejme.

(Dalje sledi.)

Gospodarska organizacija.

Rekurzi primorskih posojilnic. Znano je, da so rekurzi povoljno rešeni. Ta uspeh je zasluga »Gospodarske zveze«, ki je zastavila vse sile za pravice primorskih posojilnic, v svesti si, da se gre tu za velevažne postojanke obupnih naših bratov. Značilno pa je za »Narodovo« kliko, da o tej velevažni zadevi »Narod« ni niti besedice črnil, da je marveč ravno takrat, ko je dr. Šusteršič, kot načelnik »Gospodarske zveze« bival na Dunaju in žrtoval brez vsakega odškodovanja svoj dragocen čas in svoj denar za blagor obmejnih Slovencev in Hrvatov, »Narod« ga s svojo navadno surovostjo napadal in blatil. To je »narodno delo« znane klike, ki nima niti pojma za to, kar je našemu narodu najbolj in najnujnejše treba za gospodarsko-socialni preporod.

Ljudska posojilnica v Ljubljani imela je v času od 1. januarja do 30. septembra 1898: sprejemkov gld. 2.461.189-76 in izdatkov » 2.452.956-66

tedaj denarnega prometa . . . gld. 4.914.146-42

Hranilnih vlog se je vložilo v tem času gld. 1.254.303-—, vzdignilo pa se je gld. 657.654-84 in je stanje konec septembra gld. 1.305.310-41.

Posojil se je dalo gld. 564.357-04, vrnilo se je gld. 229.851-81 in je stanje gld. 943.322-87.

Naloženega denarja imela je posojilnica konec meseca septembra gld. 380-435-33.

Članov pa je bilo 622.

Hranilne vloge obrestujejo se po 4½ odstotka brez odbitka, ker plača rentni davek posojilnica sama.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 8. oktobra. Danes so prisegli pri cesarju novi trgovinski minister in novi

tajni svetniki Kaizl, Jendrzejewicz in Baernreither.

Dunaj, 8. okt. Ministri Thun, Kaizl in Dipauli gredo jutri v Budimpešto dogovarjat se o nagodbenem provizoriju.

Dunaj, 8. oktobra. Čehi so poskušali pridobiti tudi Stojalovščike za večino, a ti so izjavili, da se ne morejo spuščati v nobene razgovore, dokler vlada ne prekliče izjemnega stanja za vzhodno Galicijo.

Dunaj, 8. oktobra. Načelnikom nagodbenega odseka je izvoljen poslanec Bilinski, namestnikoma pa baron Schwegel in Wahnianin.

Dunaj, 8. oktobra. Najvišje upravno sodišče je zavrglo 13 pritožb praških Nemcev, ker jim magistrat ni dovolil zasebnih uličnih nemških tablic nabiti na hiše. Upravno sodišče utemeljuje ta odlok s tem, da odločevanje uličnih tablic spada v kompetenco magistrata.

Levov, 8. oktobra. Iz Tarnopola poročajo listi, da je vlada dovolila rusinske vsposrednice na ondodnem gimnaziju.

Berolin, 8. oktobra. »Vossische Zeitung« poroča, da je Francoska pripravljena umakniti se iz Fashode, ako Angleška predloži splošno vreditev egiptskega vprašanja vele-vlastim. Angleška baje to hoče storiti, a s tem namenom, da se prizna njeno vrhovno oblastvo nad Egiptom.

Madrid, 8. oktobra. Špansko-ameriška mirovna komisija razpravlja sedaj o vprašanju, v kolikem času naj španske čete in oblastva ostavijo otok Kubo. Amerikani zahtevajo, da se to zgodi v teku 45 dni, čemur pa španski delegati ugovarjajo. Tudi glede orožja, streliva in drugih vojnih potrebščin se še ni doseglo sporazumljenje, vendar meni vlada, da komisija reši obe ti vprašanji.

Pariz, 8. oktobra. Špansko-ameriška mirovna komisija je imela včeraj popoldne zopet sejo, v kateri se je pričelo posvetovanje o mirovnem zapisniku. Poslovni načrt komisije se je vsprejel nespremenjen, kakor so ga izgotovili zapisnikarji.

Carigrad, 8. oktobra. Velesile zahtevajo od sultana, da mora v osmih dneh odgovoriti na ultimatum ter v 14 dneh prirediti zahtevano akcijo na Kreti, katero treba dovršiti v jednom mesecu.

Washington, 8. oktobra. Mac Kinley je odredil, da vojna uprava takoj odpošlje zadostno vojno moč generalu Baconu v državi Minnesota.

Umrli so:

V hiralnici:

6. oktobra. Franc Lavrič, tesar, 30 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24. urah v mm.
7	9 zvečer	733-1	13-5	sl. jug	dež	
8	7. zjutraj	732-6	10-5	sr. svzh.	dež	12-2
	2. popol.	733-8	10-0	sr. jug	oblačno	
Srednja večerajšnja temperatura 13-6°, za 1-7° nad normalom.						

Naznanilo.

Opiraje se na priporočilo v »Skofijskem Listu« št. 11. t. l. ponudimo letošnje 663 29

izvrstno vino,

vsem prečast. gg. cerkvenim predstojnikom, pa tudi drugim duhovnikom in kupcem po sledečih cenah:

1. Mašno vino hktl. od gld 31 do 33
2. Navadno namizno vino, tudi zajamčene pristnosti 28 " 31

Večjim odjemalcem bodisi mašnih ali drugih vin cene po dogovoru.

Zadruga postreže tudi s finimi dezertnimi in buteljskimi vini.

Najmanjša kvantiteta pod 1, 2, je 56 litrov. — Cene veljajo loco Postojna do preklica.

Registr. vipavska vinarska zadruga.

Zahvala.

718 1-1

Vsem, kateri so nam skazali sočutje in sožalje ob boleznih in smrti naše ljubljene

Ivanke,

izreka tem potom prisrčno zahvalo

rodbina Lavrič-eva.

Na Viču, dné 8. oktobra 1898.

Kinematograf Lumière.

V od podpisanega podjetništva najetem

steklenem salonu kazine

706 5 (vhod skozi vrt)

danes in vsak dan ob 5., 6., 7. in 8. uri zvečer, v nedeljo tudi ob 10., 11. in 12. uri dopoldne in ob 4. uri popoldne

predstave s kinematografom Lumière

delniške družbe v Lyonu.

Od torka, dné 4. oktobra

3. nov vsposed:

1. Panorama obale Saone (od parnika posneta), — 2. Izhod iz stolne cerkve v Milanu. — 3. Šola za mečevanje. — 4. Nevihta na morji pri Opatiji. — 5. Sežiganje ljulike. — 6. Odhod 500 ciklistov. — 7. Kralj Umberto in kraljica Margherita v Monzi. — 8. Dianino kopališče v Milanu (na splošno zahtevanje). — 9. Podiranje zidu (na Dunaju več ko 1000krat predstavljano). — 10. Stolni trg v Milanu. — 11. Steeple-Chase dragoncev (na splošno zahtevanje). — 12. Prepri med ženami, ki ga prekine pes (komično).

Vstopnina 20 kr. Otroci in vojaki 10 kr. (Sedeži.)

Vspored brezplačno.

Zadnji teden!

Podjetništvo.

Njega svetost

Papež Leon XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Lapponi ju g. lekarnarju G. Piccoli-ju v Ljubljani prisrčno zahvalo za doposlano Jim stekleničice 580 7

tinkture za želodec

in so njemu z diplomom dné 27. novembra 1897 podelili naslov »dvorni založnik Njihove svetosti« s pravico v svoji firmi poleg naslova imeti tudi grb Njihove svetosti.

Imenovani zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji zapisujejo boleham Piccoli-jevo želodčno tinkturo, katera krepi želodec, povečuje slast, pospešuje prebavljenje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje

G. Piccoli,

lekarnar pri »Angelu« v Ljubljani na Dunajski cesti.

Tinkture za želodec pošilja izdelovatelj v skatljah po 12 stekleničic za gld. 1-26 a. vr., po 24 stekleničic za gld. 2-40, po 36 stekl. za gld. 3-50, po 70 stekl. za gld. 6-50 (poštni paket ne čez 5 kil težak), po 110 za gld. 10-30.

Poštnino mora plačati p. n. naročnik.

Ivan Kordik

Ljubljana, Prešernove ulice št. 10-14,

zaloga drobnine

na debelo in drobno,

priporoča svojo veliko zalogo

gumijastih čevljev

najboljših tovarn. 682 5-4

Zunanja naročila se tkajo injo.

Prodajalcem velik raba t.

cepljene trte

vrst: l. rizling, beli in črni burgundec, rulandec, zeleni silvanec, moslavina, bela in rdeča ranfolina, rumeni in damasc. muškatelec, beli, rudeči in narezljani španjol, kraljevina, plavec, bela rožica, kavščina, črna lipovšina, traminec, slankamenka — sto po 14 gld.,

in rip. portalis-bilje sto po 2 gld.

dobé se pri **Antonu Ogorelec**, nadučitelju pri Sv. Barbari v Halozah na Spodnjem Štajerskem.

PRISTEN

Cena kavoja 25 kr. (50 vincerj)
vsečina 500 gramov.

Kathreiner.

Kneippova sladna kava

in polnih zrnih.

Kneippove tovarne za sladno kavo
Dunaj-Monako

V svojo lastno korist naj zahtevajo in jemljejo kupovalci le take izvirne zavje.

19 15-12

Alojzij Večaj

izdelovalec pečij iz glinastih snovij

v Ljubljani, Opekarska cesta 61

preje Igriške ulice 15 41

prilporeča lepo svojo zalogo

raznovrstnih pečij

od najpreprostejše do najfinejše, raznobarvne: rujave, zelene bele, pri naročilih pa tudi drugačne barve. V zalogi ima tudi kabljiče za štedilnike, sploh razne glinaste izdelke.

Za svoje delo jamči leto dni. Cene so najnižje.

Iščem izurjenega

716 1-1

stenografa

za slovenski in nemški jezik pod ugodnimi pogoji.

Plača bo dogovoru.

Dr. Ivan Šusteršič.

Valentin Accetto,

zidarski mojster

v Ljubljani, Trnovski pristan 14,

se priporoča slav. občinstvu, prečast. duhovščini, gg. podjetnikom in društvom za vsa ter raznotera

zidarska dela.

Prodaja tudi iz lastne opekarne 588 12

opeko vseh vrst.

Sode prodaja

različne, majhne in velike

J. Buggenig,

sodarski mojster, 717 3-1

Cesta na Rudolfovo kolodvor v Ljubljani.

Orožna tovarna Steyer

224 29

Nova vozna šola: Marije Terezije cesta.

Dobra delavnica za poprave.

Vsi pripadajoči predmeti.

,Waffen'-kolesa. ,Opel'-kolesa.

Precizijski izdelki I. vrste.

Samozastopnik za vso Kranjsko:

FRAN KAISER

Ljubljana, Šelenburgove ulice 6.

Št. 32425.

Razglas.

685 3-3

Za 1. novembra letos, eventualno za 1. februarja 1899 leta je v II. nadstropju novozgrajene meščanske bolnice v Ljubljani oddati

stanovanje

obstoječe iz 5 sob in s pristranskimi prostori v najem.

Pogoje izvedeti je pri podpisnem magistratu v navadnih uradnih urah.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 24. septembra 1898.

St. 10396.

Razpis.

662 3-3

Podpisani deželni odbor razpisuje

službe okrožnih zdravnikov

za sledeča zdravstvena okrožja:

1. Grosuplje z letno plačo 800 gld.;
2. Kočevska Reka z letno plačo 800 gld.;
3. Ljubljana II z letno plačo 600 gld.;
4. Velike Lašice z letno plačo 700 gld.

Prosilci za jedno teh služb pošljejo naj svoje prošnje podpisanemu deželnemu odboru

do 18. oktobra 1898. l.

ter v njih dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Oziralo se pa bode le na take prosilce, kateri so najmanj dve leti službovali v kaki bolnici.

Od dež. odbora kranjskega

v Ljubljani, dné 18. septembra 1898.

FELIX TOMAN

kamnoseški mojster in lastnik kiparskega atelijerja

Reseljeva cesta št. 6. LJUBLJANA Reseljeva cesta št. 6.

priporoča svojo največjo zalogo

234 30-29

nadgrobnih spomenikov

od raznovrstnih najpogostejših marmorov, od granita in črnega sijenita.

Prevzame tudi vsako najmanjšo kakor največjo

stavbene kamnoseško delo

po najnižji ceni. Posebno priporoča se prečastiti duhovščini za izdelovanje različnih cerkvenih umetno-kamnoseških del

kakor oltarjev, tabernakelnov, prižnic, obhajilnikov, krstnih in kropilnih kamnov in podob v vsaki velikosti iz marmora ali peščenika itd. za katera dela izgotovi na zahtevo brezplačno potrebne načrte in proračune.

Najcenejša zaloga vsakovrstnih plošč za pohištvo od tu- in inozemskih marmorov.

Razglas.

693 8-2

Vsled sklepa občnega zbora »Družbe meščanske naprave za nastanitev vojakov v Ljubljani« prodá se iz proste roke tej družbi lastna

dvonadstropna hiša

tako imenovana

„Meščanska vojašnica“

v Ljubljani, Cerkevne ulice št. 21, katera je sedaj oddana za stanovanje privatnim strankam, ter k tej hiši pripadajoča stavbinska parcela št. 250/41 katastralne občine Trnovsko predmestje, ležeča ob Opekarski cesti.

Kdor želi kupiti to hišo, ki ima 20 velikih in 16 majhnih sob s pritliklinami vred in stavbeno parcelo št. 250/41, vloži naj svojo pismo ponudbo pri načelniku te družbe gosp. **Fran Trtnik-u** v Ljubljani, Cerkevne ulice št. 1 do dné 1. decembra 1898. l.

Vodstvo družbe meščanske naprave za nastanitev vojakov v Ljubljani,

dné 30. septembra 1898.

Zarezano strešno opeko

(Strangfalz-Dachziegel)

prešano opeko za zid in navadno opeko za zid
ponujata po znatno znižanih cenah

227 29

Knez & Supančič

tovarna za opeko v Ljubljani.

POZOR!

Podpisana tvrdka priporoča slavnim prostovoljnim gasilnim društvom, občinam in župnišćem za nabavo vsakojakih

brizgalnic, gasilnega orodja, pasov itd., kakor tudi kmetijskih strojev in peronospera-škropilnic

svojo bogato založeno

podružnico v Zagrebu, Frankopanska ulica št. 9.

Postrežba točna, solidna, z nizkimi cenami pod ugodnimi plačilnimi pogoji tudi na obroke

Pohvalna pisma in spričevala s Kranjskega na razpolago.

Za obila naročila se priporoča s spoštovanjem

501 12-7

podružnica R. A. Smekal.

Puškár 563 8

Franc Kaiser,

Selenburgove ulice št. 6, Ljubljana,
se uljudno priporoča ob priliki

lovske sezone.

Vnanja naročila izvršuje najtočneje.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno blago za bandera, baldahine, raznobarvne plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje, prte itd.

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popravila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolé pri naročilih ozirati na domačo trdiko ter ne uvažujejo tujih trdk, družtev in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.

Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 81 52-37

Ana Hofbauer,
imejteljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Gledališke ulice 4.

Oelz-ova kava

je najboljši in najčistejši primesek h kavi!

Čestite gospodinje! 221 50-29

Zahtevajte in kupujte le-to kavo!

Dobiva se v rdečih zavitkih z belim trakom ali pa v škatljah.

Prva največja kranjska trdka.

Od 1. novembra nadalje:

Dunajska cesta št. 6,
poleg lekarne Piccoli.

Ilustrovane cenike pošiljam na zahtevanje brezplačno.

Fran Primožič,
jermenar in sedlar
Sv. Petra cesta 34
Ljubljana,

priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v vsakoršno izdelovanje jermenarskih in sedlarskih proizvodov,

katera okusno, trpežno in ceno izvršuje.

Ravno tam je velika zaloga različnih konjskih oprem za vožnjo in ježo itd. — Izdelovanje jermen za stroje, mlne in zvonove.

Poprave se dobro in po ceni izvršujejo. 471 50-26

Zunanja naročila se vestno in točno izpolnjujejo.

Ignacij Čamernik

kamnosek v Ljubljani,
Komenskega (Poljske) ulice 49,
poleg Schreiner-jeve pivarne,
priporoča prečastiti duhovščini in slav. občinstvu svojo izborno zalogo najrazličnejših

nagrobnih spominkov

iz poljubnega kamena po izredno nizkih cenah. — Vsprejemlje tudi naročila na

kamnoseška umetna cerkvena dela,

kakor so altarji, prižnice, krstna kamena, obhajilne pregraje, tabernakelji, polaganje cerkvenega tlaka itd.

Popravila izvršuje dobro in natančno. — Narise in proračune izdeluje brezplačno. 265 26

K sezoni

K sezoni

priporočam svojo bogato zalogo pušk najnovejših sistemov in najnovejše vrste revolverjev itd., vseh pripadajočih rekvizitov in municije, posebno pa opozarjam na

troceevne puške

katere izdelujem samo jaz in katere se radi svoje lahkote in priročnosti vsakemu najbolje priporočajo.

Ker sem na Kranjskem jedini puškár, ki se peča samo z izdelovanjem orožja, se priporočam p. n. občinstvu za mnogobrojna naročila, ter izvršujem tudi v svojo stroko spadajoče naročbe in poprave točno, solidno in najceneje. — Z velespoštovanjem

FRAN SEVČIK 564 20-8
puškár v Ljubljani, v Židovskih ulicah.
Ilustrovan cenik se pošlje na željo zastoj.

„Narodni dom“.

P. n. slav. občinstvu si dovoljujem uljudno naznaniti, da prevzamem z dnem 8. t. m.

restavracijo in kavarno

v „Narodnem domu“.

Potrudil se bodem, postreči slav. občinstvu z najboljšimi jedili in pijačami in shrbel za točno postrežbo ter prosim mnogoštevilnega obiska.

S odličnim spoštovanjem

715 2-2 **Ivan Mayr.**

Dunajska borza.			
Dné 7. oktobra.		Dné 7. oktobra.	
Skupni državni dolg v notah	101 gld. 25 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	165 gld. — kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 > 10 >	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	158 > 50 >
Avstrijska zlata renta 4%	120 > 60 >	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195 > — >
Avstrijska krona renta 4% 200 kron	101 > 35 >	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 > 25 >
Ogerska zlata renta 4%	120 > — >	Tisne srečke 4% 100 gld.	138 > 75 >
Ogerska krona renta 4% 200	98 > 10 >	Dunavske vravnave srečke 5%	131 > — >
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	901 > — >	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108 > — >
Kreditne delnice, 160 gld.	353 > 90 >	Posojilo goriskega mesta	112 > — >
London vista	120 > 17 1/2 >	4% kranjsko deželno posojilo	98 > 50 >
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 > 87 1/2 >	Zastavna pisma av. osr. zem. kred. banke 4%	98 > 20 >
20 mark	11 > 76 >	Prioritetne obveznice državne železnice	— > — >
20 frankov (napoleonor)	9 > 53 >	„ „ južne železnice 3%	179 > — >
Italijanski bankovci	44 > 05 >	„ „ južne železnice 5%	126 > 70 >
C. kr. cekini	5 > 68 >	„ „ dolenskih železnice 4%	99 > 50 >
		Kreditne srečke, 100 gld.	199 gld. 40 kr.
		4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	165 > — >
		Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 > — >
		Rudolfove srečke, 10 gld.	25 > — >
		Salmove srečke, 40 gld.	82 > — >
		St. Genois srečke, 40 gld.	80 > 20 >
		Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 > — >
		Ljubljanske srečke	22 > 50 >
		Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	154 > 80 >
		Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3410 > — >
		Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	71 > 75 >
		Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	419 > — >
		Splošna avstrijska stavbinska družba	109 > — >
		Montanska družba avstr. plan.	178 > 80 >
		Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	174 > — >
		Papirnih rubljev 100	127 > 12 >

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.

Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.

Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

l. Wollzeile 10 in 13, Dunaj, l. Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavno